

به شیک له کتیبه کانی

شِعَارُ اصْحَابِ الْحَدِيثِ

۲

الرَّدُّ عَلَى الْجَهْمِيَّةِ

للأبي أحمد الحاكم (٣٧٨ هـ)

وإبن منذة (٣٩٥ هـ)

عبدالملك الأثري

١٤٤٤ هـ

شِعَارُ أَصْحَابِ الْحَدِيثِ

أبو أحمد الحاكم

۱ - عمیر بن حبیب رضي الله عنه ئەفه رموویت : (ئیمان زیاد و کهم ئەکات، پێیان وت : زیادکردن و کهمکردنی چۆنه؟ فه رمووی : کاتیکی یادی الله ئەکهینه وه الحمد لله و سبحان الله ئەکهین، ئەوه زیادبوونه کهیهتی، وه کاتیکی یادی نه کهین و له بیرمان بچیت ئەوه که مبوونه وه کهیهتی).

۲ - أبو هريرة رضي الله عنه ئەفه رموویت : (ئیمان زیاد و کهم ئەکات).

۳ - أبو الدرداء رضي الله عنه ئەفه رموویت : (ئیمان زیاد و کهم ئەکات).

۴ - عبدالرزاق الصنعاني ئەلّیت : (گویم له مالک و الأوزاعي و ابن جريج و الثوري و معمر بوو ئەیانوت : ئیمان وته و کرداره، زیاد و کهم ئەکات).

۵ - إسحاق الفروي وتی : (له لای مالک بووم وتی : ئیمان کهم و زیاد ئەکات، الله عز وجل ئەفه رموویت : **لِيَزِدَادُوا إِيمَانًا مَعَ إِيْمَانِهِمْ** : بۆ ئەوهی ئیمانیاں له گهڵ ئیمانە کهی خۆیاندا زیاد بکات | (الفتح : ۴).

وه | **وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرِنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ ۖ قَالَ أُولَٰئِمُتُؤْمِنٌ ۖ قَالَ بَلَىٰ وَلَٰكِن لِّيَطْمَئِنَّ قُلُوبِي** : کاتیکی ئیبراهیم به پهروهردگاری وت پیم پیشان بده چۆن مردوو زیندوو ئەکهیته وه، الله تعالی پێی فه رموو ئایا باوهرت پێی نه هیئاوه؟ وتی به ئی باوهرم پێیه تی به لām ئەمهویت دلم ئاسووده بێت | (البقرة : ۲۶۰).

مالک وتی : (ئاسووده بوونی دلی زیادبوونی ئیمانیه تی).

٦ - سفيان بن عيينة ئەلّيت : (ماوهى حەفتا سألە گەيشتووم بە شىخە کانمان لەوانە عمرو بن دینار ئەیانوت : قورئان کەلامى اللّە يە مخلوق نىيە).

٧ - قتيبة بن سعيد دەربارەى عەقیدەى ئەهلى سوننە ئەلّيت : (وہ هیچ کەسيك لەسەر ئەنجامدانى تاوان بە کافر نازانين ئەگەر تاوانى گەورەش ئەنجام بدات تەنھا نوێژنە کەر نەبێت)، وہ ئەلّيت : (شۆينکە وتنى هەموو ئەو فەرموودەيانەى لە رسول اللّە ﷺ هاتوو، مەگەر بزانرێت دانەيەکیان نەسخ بوو تەوہ جا کار بەوہ ئەکرێت کە نەسخى کردوو تەوہ)، وہ ئەلّيت : (ئەگەر کەسيك بينى ئەمانەى خوێشەوێت : سفيان الثوري، مالک بن أنس، أيوب السخيتاني، عبدالله بن عون، يونس بن عبيد، سليمان التيمي، شريك بن عبدالله، أبا الأحوص، الفضيل بن عياض، سفيان بن عيينة، الليث بن سعد، ابن المبارك، وكيع بن الجراح، يحيى بن سعيد، عبدالرحمن بن المهدي، يحيى بن يحيى، أحمد بن حنبل و إسحاق بن راهويه ئەوہ بزانه لەسەر رێگا کەيە) وہ ئەلّيت : (وہ هەر کەسيك وتى ئەوانە - ئىمامە کانى سەرەوہ - موشەبیەن ئەوہ بزانه جەهمیە)، وہ ئەلّيت : (اللّە لەسەر و ئاسمانى حەوتە مە لەسەر عەرشە کەى، وەکو چۆن فەرموویەتى : |الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى| (طە : ٥) .

٨ - يحيى بن معين ئەلّيت : (قورئان کەلامى اللّە و مخلوق نىيە) .

۹ - رسول الله ﷺ ئەفه رمووئیت : (کار و کرده وه کان به گویره ی نیه ته، وه ئینسان ئەوه به دهست ئەهینئیت که نیازی پئی ههیه، هه ر که سییک هیجره ته که ی بو الله و پیغه مبه ره که ی بیئت ئەوه هیجره ته که ی بو الله و پیغه مبه ره که یه تی، وه هه ر که سییک هیجره ته که ی بو به دهسته پینانی دنیا یان هاوسه رگیری کردن له گه ل ئافره تییک بیئت ئەوه هیجره ته که ی بو ئەو شته یه که هیجره تی له پیناو کردوه).

۱۰ - رسول الله ﷺ ئەفه رمووئیت : (پاکوخواوئنی نیوه ی ئیمان، وه الحمد لله ته رازوو پر ئەکات، وه نوئژ نووره، وه به خشین به لگه یه، وه صبر گرتن پرووناکیه، وه قورئان به لگه یه بوئ یان له سه رت).

۱۱ - رسول الله ﷺ ئەفه رمووئیت : (هه موو به نی ئاده مییک تووشی زینا ئەبیئت، ده ربازبوونی لی نییه، زینای چاو نه زه ر ه، وه زینای دهست ده ستلیدانه، وه نه فس خۆزگه ئەخوازئیت و هه وا و ئاره وزووی هه یه و داوئین یش یان به راستی ئەخاته وه یان به درۆی ئەخاته وه).

۱۲ - أنس بن مالک رضي الله عنه ئەفه رمووئیت : (پیغه مبه ر ﷺ فه رمانی به بیلال کرد بانگ به جووت بدات، وه قامه ت به تاک بکات).

: (بانگ به جووت بدات) واته دوو جار بَلَّيْتُ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، وه (قامهت به تاک بکات) واته یه ک جار بَلَّيْتُ حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ، بۆ پسته کانی تری ناو بانگ و قامه تیش به هه مان شیوه .

۱۳ - أنس بن هالك رضي الله عنه ئه فه رموویت : (رسول الله ﷺ خه ویکی کورت بر دیه وه، پاشان به زهرده خه نه وه سه ری به رز کرده وه، یان پرسیار یان لی کرد یان خوی هه وائی پیدان ده باره ی زهرده خه نه که ی، فه رمووی : تو زیک پیش نیسته سووره تیکم له سه ر دابه زی .

فه رمووی : (بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ) | إِنَّا أَعْطَيْنَكَ الْكَوْثَرَ (۱) فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحَرْ (۲) إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ (۳) |
فه رمووی : (ئیه ئه زانن الکوتر چییه ؟) .

وتیان : الله و پیغه مبه ره که ی با شتر ئه زانن .

فه رمووی : (پروو باریکه له به هه شت په روه دگرم به ئینی داوه پیم، هه وزیکی هه یه رۆزی قیامهت ئوممه ته که م ئه هیئرینه لای، په رداخه کانی هینده ی ئه ستیره کانه، به نده یان پی ئه دریت یان لی دوور ئه خریته وه، جا ئه لیم ئه ی په روه دگرم ئه وه له ئوممه ته که ی منه !

پیم ئه وتریت : تو نازانیت له دوا ی خوی چییان داهینا !) .

۱۴ - رسول الله ﷺ نه فهرموویت: (کلیلی نویت ده ستنویره، ته حریم له که ی ته کبیره ی چوونه ناو نویره، وه ته حلیل له که ی سه لامدانه وهیه).

: (ته حریم) واته هه رامکردن، به مانای نه وه دیت کاتیک ته کبیره ی چوونه ناو نویت کرد ئیتر نابیت هیچ شتیکی تر بکه یت که به شیک نییه له نویره که، وه (ته حلیل) واته هه لال کردن، به مانای نه وه دیت دوا ی سه لامدانه وهت له نویت نه توانیت کار و کرده وهی دهره وهی نویت نه نجام بده یت، والله أعلم.

۱۵ - (پیاوینک هاته مزگه وته وه بو نویت کردن و رسول الله ﷺ ته ماشای نه کرد به لام پیاوه که ناگای لی نه بوو، دوو رکعات نویتی کرد، پاشان هات بولای رسول الله ﷺ و سه لامی لی کرد، پیغه مبه ر ﷺ فهرمووی: (برو نویت بکه)).

چوو دوو رکعات نویتی کرد پاشان هاته وه و سه لامی کرد له پیغه مبه ر ﷺ

پی فهرموو: (وعلیک السلام، برو نویت بکه چونکه تو نویت نه کرد).

له سییه م جاردا پیاوه که وتی: نه ی رسول الله ﷺ، فیرم بکه و پیم پیشان بده، چونکه به راستی هه ولی زورم دا.

فه رمووی : (که ویستت نوڙ بکهیت ده ستنوڙیکي باش بگره، که پروت کرده قیبله ته کبیره بکه، پاشان ئه وهی بوټ ئاسان بوو له قورئان بیخوینه، که رکوعت برد تییدا جیگیر ببه، که له رکوع سهرت بهرز کرده وه تییدا جیگیر ببه، که سوجدهت برد تییدا جیگیر ببه، پاشان سهرت له سوجده بهرز بکه ره وه و تییدا جیگیر ببه، پاشان سوجده ببه و تییدا جیگیر ببه، پاشان ههسته وه، ئه گهر ئه مه بکهیت ئه وه نوڙه کهت به ته وای کردو وه، وه ههر شتیک له مه کهم بکه یته وه ئه وه له نوڙه کهت که مت کردو وه ته وه).

۱۶ - عبدالله بن عمر ئه فه رموویت : (رسول الله ﷺ بینی کاتیک ته کبیره ی چوونه ناو نوڙی کرد دهستی بهرز کرده وه هه تا ئاستی شانه کانی، وه کاتیکیش که رکوعی برد، وه کاتیکیش که له رکوع سهری بهرز کرده وه، به لام له نیوان سوجده کاندان وهی نه کرد).

: واته له کاتی ته کبیره ی چوونه ناو نوڙ و چوونه رکوع و سه بهرز کردنه وه له رکوع دهسته کانی هه تا شانه کانی بهرز کردو وه ته وه.

۱۷ - محمد بن عمرو بن عطاء القرشي وتی : (أبا حميد الساعدي م بينی

له گهل ده کهس له هاوه لانی رسول الله ﷺ، پی وتن : (ئایا باسی نوژی رسول الله تان ﷺ بؤ بکه م؟) .

وتیان : (تو له هه موومان زووتر هاوه لی بوویت و زیاتر شوینی که وتوویت)

وتی : (پیتان پیشان نه دهم) .

وتیان : (فه رموو) .

وتی : (بینیم له سه ره تای نوژدا ته کبیره ی کرد و دهسته کانی بهرز کرده وه، کاتییک رکوعی برد دهسته کانی بهرز کرده وه، وه کاتییک سه ری بهرز کرده وه له رکوع دهسته کانی بهرز کرده وه، پاشان یه کتوز وهستا هه تا جومگه کانی له شی چوونه وه شوینی خوین، پاشان ته کبیره ی کرد و چوووه سوجه وه) .

۱۸ - رسول الله ﷺ نه فه رموویت : (ئه گهر سوجه ت برد دهسته کانت

دابئی، وه ئانیشکه کانت بهرز بکه ره وه) .

۱۹ - عائشة رضي الله عنها نه فه رموویت : (رسول الله ﷺ دهستی به نوژ

ئه کرد به ته کبیره کردن، وه به خویندنه وهی : | **الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ** | ، وه کاتییک رکوعی نه برد نه سه ری بهرز نه کرده وه نه نزمی نه کرده وه - **واته ریک**

ته ماشای زهویه کهی نه کرد - ، وه کاتیگ سه ری له رکوع بهرز نه کرده وه به پیوه ریگ نه وه ستا، وه نه گهر سوجدهی ببردایه و پاشان سه ری له سوجده بهرز بکردایه ته وه دووباره سوجدهی نه نه بزرده وه هه تا به ریگی دانه نیشتایه، وه نه هی نه کرد له عَقِبِ الشَّيْطَانِ - له وینهی یه که مدا دانراوه - ، وه پی چه پی رائه خست و پی راستی به ریگی نه وه ستاند، وه رقی لیبوو که سیگ قوئی وه کو دهستی سه گ رابخات - وینهی دووهم - ، کو تایی به نوژر نه هیئا به سه لامدانه وه، وه نه یفه رموو : (له ههر دوو رکعاتیکدا ته حیاتیگ هه یه)).

٢٠ - عبدالله بن مسعود رضي الله عنه نه فهرمووئیت : (رسول الله ﷺ

رووی تیگردین و فهرمووی : (ههرکه سیکتان له نوژدا - بۆ ته حیات - خویندن

دانیشت با بلیت : (التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ، وَالصَّلَوَاتُ، وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ)، نه گهر نه مهی و نه وه هه موو که سیکی باش له ئاسمان و زهویدا - **سه لاهمه که** - نه یگریته وه، (أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ).

۲۱ - أبو مسعود رضي الله عنه نه فه رموویت : (نویژی مروف ته وای نییه نه گهر سه لاوات نه دات له سه ر پیغه مبه ر **ﷺ**).

۲۲ - عائشة رضي الله عنها ده باره ی رسول الله **ﷺ** نه فه رموویت : (نه گهر سه لامی بدایه ته وه له نویژ نه یفه رموو (اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ).

۲۳ - وراډ کاتبی المغیره بن شعبه نه لیت : (معاویه نامه ی نووسی بو المغیره پرسیارى لى کرد : (رسول الله **ﷺ** چى نه وت کاتیک له نویژ سه لامی نه دایه وه؟ وَرَّادَ وَتَى : المغیره پیى وت و منیش بو معاویه م نووسی، نه یفه رموو : (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ لِمَا أَعْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدِّ مِنْكَ الْجَدُّ).

له دواى ته وایبوونی نویژ یه که مجار نه و دوعایه بخوینه که له نه نه ری **۶۴** هاتوو، پاشان نه نه ری **۶۵**، پاشان نه نه ری **۶۷**.

۲۴ - رسول الله ﷺ فهرمووی : (هەر که سییک له دوای نوێژی سی و سئ جار بلیت سبحان الله، سی و سئ جار بلیت الحمد لله، سی و سئ جار بلیت الله أكبر، وه له سهدهم دانه دا بلیت (لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ، وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ) ئەوه له تاوانه کانی ئەبووردی ئەگەر وه کو که فی سهر دهرياش بیٔ) .

۲۵ - رسول الله ﷺ ئەههرموویٔ : (ئەگەر یه کیکتان چوو ه مزگه وته وه با سه لام بکات و بلیت (اللَّهُمَّ افْتَحْ لِي أَبْوَابَ رَحْمَتِكَ) وه که هاته دهره وه بلیت (اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ مِنْ فَضْلِكَ)).

۲۶ - ابن عباس رضي الله عنهما ئەههرموویٔ : (پێغه مبهه ر ﷺ له نیوان سوجه کاندە ئەیفه رموو (اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِي، وَارْحَمْنِي، وَاهْدِنِي، وَاجْبُرْنِي، وَعَافِنِي، وَارْزُقْنِي، وَارْفَعْنِي) .

۲۷ - ابن عباس رضي الله عنهما ئەههرموویٔ : (شه ویک له لای رسول الله ﷺ مامه وه، دوو رکعاتی سوننه تی نوێژی به یانی کرد و دهرچوو بۆ مزگه وت و فه رمووی (اللَّهُمَّ اجْعَلْ فِي قَلْبِي نُورًا وَفِي لِسَانِي نُورًا، وَفِي سَمْعِي نُورًا، وَفِي بَصَرِي نُورًا، وَمِنْ فَوْقِي نُورًا، وَمِنْ تَحْتِي نُورًا، وَعَنْ يَمِينِي نُورًا، وَعَنْ شِمَالِي نُورًا، وَمِنْ أَمَامِي نُورًا، وَمِنْ خَلْفِي نُورًا، وَاجْعَلْ فِي نَفْسِي نُورًا، وَأَعْظِمْ لِي نُورًا) .

الرَّدُّ عَلَى الْجَهْمِيَّةِ

لِإِبْنِ مَنَدَةَ

۱ - **إِبْنُ عَبَّاسٍ** پرسپاری له رسول الله ﷺ کرد دهرباره ی ئایه تی : **| وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ |** (البقرة : ۲۵۵) فه رمووی : کورسیه که ی جیگه ی پی یه تی، وه عه رشیش که وره ییه که ی ناتوانریت دیاربکریت .

۲ - **| وَلَقَدْ عَمِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَنَسِيَ وَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا :** به دلنیا ییه وه له پیدشا په یمانمان له ئاده م وهرگرت - که له و دره خته نه خوات - که چی له بیرى چوو، به لام لیبران و پلانیکمان لینه دی بو شکاندنی فه رمانه که مان | (طه : ۱۱۵)

قال أبو عبد الله إبن مندة أخبرنا علي بن العباس الغزي قال حدثنا محمد بن حماد قال حدثنا عبد الرزاق قال حدثنا الثوري عن الأعمش عن مسلم بن البطين عن سعيد بن جبير عن إبن عباس رضي الله عنهما قال : (إنما سمي الإنسان إنسانا لأنه عهد إليه فني).

إِبْنُ عَبَّاسٍ رضي الله عنهما ئه فه موویت : (ئینسان بو یه ناوی لی نراوه ئینسان چونکه په یمانی لی وهرگیرا به لام له بیرى کرد).

۳ - **رسول الله ﷺ** له ته فسیری ئایه تی **| لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ :** بو ئه وانه ی چاکه ئه که ن پاداشتی زور چاک و زیاد له وهش هه یه | (یونس : ۲۶) ئه فه رموویت : ته ماشا کردنی روو (وجه) ی په روه ردگاریان جل وعز .

٤ - ئیمامی أبو بکر رضي الله عنه له ته فسیری ئایه تی | **لِّلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَىٰ وَزِيَادَةٌ** | (یونس : ٢٦) ئه فه رمووئیت : ته ماشاگردنی پروو (وجه) ی الله جل وعز

٥ - أبو عبدالله إِبْنُ هَنْدَةَ (٣٩٥ هـ) ئه لئیت : الله عز وجل ئه فه رمووئیت : | **وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ * إِلَىٰ رَبِّهَا نَاظِرَةٌ** : ئه و پروژه پروو خسارگه لیکی جوان ته ماشای په روه ردگاریان ئه که ن | (القیامة : ٢٢ - ٢٣) .

زانایانی ته فسیر وه کو ابن عباس و هاوه لانی تر، وه له تابعین وه کو محمد بن کعب القرظی و، عبدالرحمن بن سابط و، الحسن بن أبي الحسن و، عكرمة و، أبو صالح و سعيد بن جبير و بیجگه له وانه ئه لئین ماناکه ی بریتیه له : (ته ماشای پروو په روه ردگاری ئه کات) .

٦ - رسول الله ﷺ ئه فه رمووئیت : (هیچ دلیک نییه ئیلا له نیوان دوو په نجه له په نجه کانی الرحمن دایه، ئه گهر بیه وئیت جیگیری بکات ئه وه جیگیری ئه کات، وه ئه گهر بیه وئیت لایبدات ئه وه لایئه دات)، وه فه رمووی : (ئهی هه لسورپینه ری دله کان دلم له سهر دینه که ت جیگیر بکه)، وه فه رمووی : (ته رازوو به دهستی الرحمن عز وجل له، به رزی ئه کاته وه و دایئه به زینئیت) .

٧ - أخبرنا عبدالرحمن بن يحيى وعبدالله بن إبراهيم، قالَا حدثنا أبو مسعود الرازي، قال أخبرنا عبدالرزاق عن معمر عن الزهري عن عروة عن

عائشة عن النبي ﷺ قال : (الله عز وجل فرشته کانی دروست کرد له نور، وه جنوکه کانی دروست کرد له ئاگر، وه به نی ئاده می دروست کردووه له وهی که بوټان باسکراوه) .

: الله عز وجل له وه سفی خویدا ئه فه رموویت : | هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ طِينٍ | (الأَنْعَام : ٢)
ئهو - واته الله عز وجل - ئه وهیه که له قور دروستی کردوون .

٨ - عبدالله بن مسعود رضي الله عنه فه رمووی : یه هودییه که هات بوټای رسول الله ﷺ وتی : الله ئاسمانه کان له سهر په نجهیه که ئه گریټ، وه زهویه کان له سهر په نجهیه که، وه چییاکان له سهر په نجهیه که، وه داره کان له سهر په نجهیه که، وه دروستکراوه کان له سهر په نجهیه که .

جا رسول الله ﷺ پیکه نی تا خرییه کانی ددانی ده رکه وت، پاشان فه رمووی : | وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ | (الأَنْعَام : ٩١) .

له ریوایه تی فضیل بن عیاض عبدالله بن مسعود فه رمووی : رسول الله ﷺ پیکه نی به هوئی به راستدانان و سه رسام بوون پی - واته به جوله که که - .

لیکی که نال :

https://t.me/Hamam_alathari

<https://t.me/salafyummat>

https://t.me/Ktebxanay_salaf1

https://t.me/imamakany_kufr

https://t.me/Abu7anifa_u_ahliraiy